

FIGYELŐ

Az új nemzedék kulturális összefogása

Új nemzedékünk kulturális összefogása mind szélesebb területet ölel fel. A kisebbségi sorsban jutásnak jelentősége fokozatosan öntudattá válik, ami az új problémák föltárását és megoldását sürgeti. Köztudattá vált, hogy nemzedékünk gazdasági és kulturális előrehaladását eröink összefogásával és kifejlesztésével érhetjük el. Meg kell, hogy találjuk végre azt az életformát, amelyben minden egyedünk érzi hovatartozását és ebből a közösségből kitermelődő jogokat és jogvédelmeket élvezheti. Új nemzedékünk ez összefogása által önálló kulturális centrumok alakulása van készülöfélben.

E kor ezernyi szociális problémát vetett föl, melyekkel új nemzedékünknek számolnia kell. A kulturális centrumoknak kötelességükké kell tenniök e problémák közös nevezőben való összesűrűsítését, hogy alakulásaiknál a további fejlődési folyamatban a már megszokott körülbástyázást, vidéki elszigeteltséget megakadályozzák. A közös cél által kitűzött munkaközösség eszméjét kell elterjeszteniök.

Visszatekintve a közelmúltba, az eddigi munkásságokból látjuk, hogy az új nemzedék ma már mindenütt ott van az első vonalban. A fölvetett eszmék megoldását, a kisebbségi életsors további egyengetését az új nemzedék becsatlakozása nélkül el sem tudjuk képzelni. Ebből az új nemzedék munkaked-

velői akarnoksága látszik és nemcsak az önzetlen segítö keze, hanem épen ebből érthető, hogy a jugoszláviai új magyar nemzedék az életbefordulás nagy lépése előtt áll. Letagadhatatlan és nélkülözhetetlen elemei az új kisebbségi magyar társadalomnak.

Vidéki kulturális centrumok már nem adnak át tehetségeket a nagyvárosnak; ami háború előtt természetes következménye volt egy kiforrot vidéki tehetség sorsának. Ma, a kényszerítő körülmények folytán vidékeink önálló kulturális területeket neveltek, amiért is a vidéken fölcseperedő tehetségek továbbra is vidéki kultúrális munkások maradnak s azt már többé nem tekintik a visszhangtalan sötétségben és terméketlenségben való elveszésnek. Pusztán tényként látják maguk előtt, hogy a kulturális előrehaladás mindig ahoz a helyhez, területhez kötődik, amelyiken született. Távvolabb eső helyekről átszivárgó magasabb fokú kultúra csak abban az esetben segíti elő a haladást, ha maga a vidék már a saját testében is kifejlődött. Ennek legszembevetőbb példája Vajdaságunk háborúelőtti kulturális élete. A közönyös és nehezen mozgó alföldi embereink nem voltak rákényszerítve arra, hogy kulturális, gazdasági és szociális életüket maguk védjék a hanyatlástól, maguk őrizzék az elveszéstől és maguk is iparkodjanak párhuzamban maradni a rohanó

világésmék áradatával. Ezt a fásasztó és önfeláldozó, de egyben nélkülözhetetlen munkát a nagyvárosra hagyták. Ők készen, izlésesen föltálalva vették át a nagy küzdelmek eredményét; de mint a területhez képest igen csekély számú szemlélők az e területen élő néptömegbe képtelenek voltak ezt átvinni, aminek következményeként a kétségbeejtő tudatlanság és a közöny vakstétsége maradt hátra.

A kisebbségi sorsban levő magunkra-hagyás s emellett az öntudatosodásnak mindjobbán nélkülözhetetlen szükségyszerűsége kiváltotta a vidékek kultúrösszefogásának megteremtését. Az erdélyiek és a szlovenszkóiak mellett miránk várt a legnehezebb feladat; mert területünkön az előbb említett okokból kifolyólag kultúrélet a multban nem volt. Nézzük csak egész bátran szemébe a valóságnak, ami ezen a téren és ezen a területen háború előtt történt teljesen egyenlő a semmivel. Az a munka amit a huszonötös, huszonhatos emigránsok kilencszázharmincig kifejtettek oly kevés és olyan erőtlen volt, hogy nem kitartásra és öntudatosításra nevelte a magyarságot, hanem csekély anyagi áldozatok kieroszakolásával a csökönyös közönyben hagyta őket.

Az eddigi munka helytelen és sajnós sikertelen erőlködés volt.

Az új nemzedék kulturális összefogásának szélesebb területen kell mozognia és átütőbb erejűnek kell lennie. Szemelőtt tartva az eddigi sikertelenségek okait, a kultúrcentrumok erőit a munkaközösség eszméjével kell összesűriteni, hogy mult példáján okulva

megkíméljük erőinket az elkallódástól.

A kultúrcentromokba való erőgyűtésnél szemelőtt kell tartanunk azt, hogy a munkaközösségben ne terheljünk túl egy-két önfeláldozó munkatérőt, mert ez esetben nemcsak hogy a tömeg mozdulatlan marad, de agyon-dolgozott erőink is összeroppannak a munka terhe alatt.

Mivel minden összefogás a javításnak és az újjáépítésnek a jegyében indul, ennek a nagy kiterjedésű munkának előfeltétele társadalmunk hátráltató hibáinak föltárása és mindazoknak a szellemi áramlatoknak a megszüntetése, melyek társadalmunk széthúzó és csökönyös, (makacs) hibáit faji sajátságának tüntetik fel. Legyünk tisztában avval, hogy korok és kényszerítő körülmények az egyént minden időben átformálták. Minden egyének tekintet nélkül faji sajátosságaira megvan az alkalmazkodó képessége és ami a legfontosabb, fejlődő képessége. Mármost, ha jelenlegi helyzetünk és életkörülményeink igényeink lefokozását és erőink összefogását követelik, meg kell minden követ mozgatnunk, hogy ez megtörténjék.

Új nemzedékünk minden tagjának nyitott szemmel kell kísérnie a körülötte lüktető, vonagló életet. Meg kell látniokat azokat a hibákat, melyekre rámutatunk, meg kell látniokat azokat a sebeket, melyeket föltárunk, érezniök kell önfeláldozó munkánk szükségességét és kötelességük segítő karral követni utunkat, mellyel társadalmi életünk előbbrejutását sietettjük!

Lévay Endre

*A mai társadalom képét nem lehet többé anélkül meg-
rajzolni, hogy abban anyagi tényezők ne töltsenek be fontos
szerepet.*

Baráth: A társadalom fogalma